

Integráció és politika – Védelmi-közszolgálati egyetemszervező kísérletek a rendszerváltás után, az NKE születéséig

A működését 2012. január 1-jén megkezdő Nemzeti Közszolgálati Egyetem a törvényhozó többség döntése értelmében a hazai felsőoktatási intézményszervezés történetében új fejezetet nyitva jött létre. A honvéd- és rendőrtisztképzés, valamint a közigazgatási szakemberek képzése a létrejövő intézményi szerkezetben – további képzéseket integrálva – kari szintű mellérendeltségbe került egymással, intézményi önállóságát ugyanakkor elveszítette. Nagyszabású kezdeményezését a második Orbán-kormány elsődlegesen – a specifikumok megtartása mellett is – az egységes tudás- és ismeretalappal rendelkező, ezáltal mobilizálható, dinamizálható szakemberek képzésével indokolta. Az előterjesztői szándék az elsajátítandó egységes alaptól¹ nemcsak az életpálya kiszámíthatóságát² és bizonyos szintű univerzalitást, de cselekvési és válsághelyzetben is hatékony együttműködést remélt az új szerkezetű képzésben végzettektől.

Az átfogó, egységes keret megteremtésének modellje bár nóvum volt, az abban részt vevő, sok tekintetben eltérő világok érintkezése, kölcsönhatása nem volt példa nélküli. A hivatásrendek és a társadalom viszonyában konvergens folyamatok és szétartó irányok egyaránt megragadhatók a „sűrű” 20. században. Ezek változása elsődlegesen politikai kurzusokhoz, cezúrákhoz kötődött, amelyek során olykor radikálisan eltérő, változó szerepfelfogások, szervezési elvek érvényesültek, megszakítva, elvágvá akár szerves fejlődési folyamatokat is. Mindez már a testületek tagjainak képzése során érvényesült.

Sem a dualizmus korában, sem a Horthy-korszakban nem jött létre önálló, rendvédelmi képzést folytató felsőfokú oktatási intézmény, a bevezetett szaktanfolyami képzés azonban az állami iskolai rendszeren nyugodott.³ Az első rendőrtisztviselői

¹ A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen a 2013/2014-es tanévben vezették be kiemelt egyetemi feladatként az egyetemi közös modul tárgyainak oktatását. Mindezt az államtudományi képzési terület alapképzési szakjain a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben a Ludoviceum tantárgyai váltották fel. Lásd Deák József et al.: A Ludoviceum pilot projekt kezdeti résztapasztalatai veszélyhelyzettől veszélyhelyzetig. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 8. (2020), 4. 65.

² Az átjárhatóságra épülő életpályamodellt a társadalmi előkészületek után végül is nem rögzítették jogszabályban (bővebben lásd a kötetben található, Szarka Gáborral készült interjút).

³ Parádi József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere, 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 92.

tiszti tanfolyamot Budapesten szervezték meg, ünnepélyes megnyitóját pedig 1920. novemberben, az Üllői úti Mária Terézia laktanyában tartották.⁴ A felügyelői, fogalmazói és detektívkar felsőfokú képzése rendszerszinten 1922-ben, Bethlen István miniszterelnöki rendelete⁵ nyomán indult. Kinevezést végső soron az kaphatott, aki a munkaköre ellátását megalapozó felsőfokú tanintézet képesítésével, továbbá a gyakorlati közigazgatási vizsga általános és szakvizsgájával is rendelkezett.⁶ Amellett, hogy a rendőri-nyomozói munkavégzés jellegéből önmagában következett a polgári társadalommal való gyakori érintkezés, a polgári végzettség által a rendvédelem személyi feltételei rugalmassá váltak. Ráadásul a többretű képzettség fenntartotta a mobilitás elvi lehetőségét is, kiküszöbölve azt, hogy a szolgálatot vivő egyén számára a rendvédelem területe egyetlen tényleges életpálya-lehetőséggé merevedjen.⁷

A civil társadalomba és közigazgatásba ágyazott „fegyveres testületi” szakemberek képzése tehát világosan a polgári korszakhoz kötődött. A II. világháború után az ország szovjetizálása már jelentősen eltérő állami igényeket támasztott. Megkezdődött a rendőrtisztek képzésének centralizálása. Az 1948–1949-ben működő Rendőrákadémia⁸ tanulói még polgári oktatási intézményekben egészítették ki ismereteiket, a Rendőrtisztképző Iskola, majd az 1953-ban létrehozott Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskola már jóval speciálisabb, ezzel együtt zártabb képzési modellt adott.⁹ Az 1959-ben létrejövő Rendőrtiszti Akadémia – amely a működését 1971-ben megkezdő Rendőrtiszti Főiskola jogelődjének tekinthető – már specializációt alapul véve kínálta az ismeretek szélesítésének lehetőségét.¹⁰ Ebben nem elhanyagolható szerepe volt a képzés szükséges korszerűsítésének is. A civil államigazgatás irányába ugyanakkor nem szűnt meg mindennemű intézményi átjárás, a RAK-on végzett hallgatók könnyítéssel bejuthattak a felsőfokú jogi képzésbe.¹¹

Ezzel együtt a civil világgal és igazgatással kevésbé intenzív kapcsolatban lévő, zártabb katonatisztképzés esetében inkább ellentétes irányú folyamat ment végbe, mégpedig a korai Kádár-korszakban. A budapesti Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola 1961/62-es tanévéától ugyanis az intézmény hallgatói szakfegyvernemi diplomájuk mellé polgári szaktechnikusi vagy általános iskolai tanári okle-

⁴ Sallai János: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig. *Magyar Rendészet*, (2021), különszám. 180. Az esemény mérföldkő jellegéből adódóan a rendezvényen „rendőrfőiskola és rendőrákadémia” indulásként jelenik meg a szóban forgó kezdet.

⁵ 3.720/1922. sz. M.E. rendelet.

⁶ Parádi (2007): i. m. 90. A köz szolgálatában állók képesítésének és képzésének szabályait végleges formában az 1929/XXX. tc. és az 1933/XVI. tc. szabályozta, amelynek végrehajtási teendőit két miniszterelnöki rendelet (2300/1934. ME és 2310/1934. ME) határozta meg.

⁷ Parádi (2007): i. m. 92.

⁸ Közkeletű rövid nevén: RAK.

⁹ Tóth Nikolett Ágnes (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016. 16.

¹⁰ Tóth (2016): i. m. 17.

¹¹ Sallai (2021): i. m. 191.

velet is átvehettek.¹² Mindemellett a képzés 1967-ben végrehajtott – a Kossuth és a Zalka főiskola létrehozását eredményező – decentralizációjakor a tananyag már a polgári felsőoktatási intézményekéhez igazodott. Az integrált képzés 1970-es évektől kezdődő bevezetése nyomán pedig a négyéves szakaszt befejezők kettős diplomával, üzemmérnöki, üzemgazdász, valamint parancsnoki szakos nevelő-tanári diplomával végezhettek.¹³ Utóbbi azért továbbra is inkább a néphadsereg és a civilek világának különállását jelezte.

Az ifjú tisztek munkába állása ugyanakkor teljesen más szocializációs alappal és iránnyal ment végbe, mint amely az 1945 előtti időszak rendőrtisztjeinek mindennapi közigazgatással való több szálon futó, szoros kapcsolata esetében létrejött. A hierarchikus struktúrában és parancskultúrában formálódott, a *dolgozók* társadalmába kevésbé ágyazott egyének számára a civil életbe való betagozódás feltehetően nem lehetett minden nehézség nélküli. A néphadsereg tisztképző intézményeiből kikerülők elsajátított készségei és képességei kevésbé feltételezték a szocializációs terüktől távol eső civil életbe való gyors alkalmazkodást.

Mindazonáltal a rendszerváltás után nem a 2010-ben hivatalba lépett második Orbán-kabinet volt az első, amely kísérletet tett az integrációra. A különböző fázisban megrekedt elképzelések ugyan többnyire – a honvédséggé váló hadsereg rendszerváltást követően megváltozott szerepére és lehetőségeire reflektálva – nemzetvédelmi karakterű intézmény létrehozásáról szóltak, de már nem egy esetben felvetették az állam tisztképzésben való újrapozicionálásának igényét, sőt: civil és fegyveres képzést egyaránt magában foglaló, szélesebb közszolgálati karakterű intézmény létrehozását is.

A már önmagában is integráció eredményeképp létrejövő Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 1996. szeptemberi megalakulása¹⁴ után nem sokkal, a további intézményfejlesztés lehetséges és szükséges irányainak számbavételekor felmerült az RTF és a ZMNE együttműködése, a főiskola kari szintre történő távlati beolvasztása. A Honvédelmi Minisztérium Oktatási és Tudományszervező Főosztályának vezetőjeként a hadtudományi kutató- és tudományszervező munkában, valamint a nemzetvédelmi egyetem megszervezésében is fontos szerepet játszó Szenes Zoltán dandártábornok kérdésről alkotott véleménye nemcsak a védelmi tárca szakmai-képzési preferenciáit jelzi, de a rendszerváltás utáni honvédelmi-szervezeti leépülés és az általános dekonjunkktúra kényszerpályájára is rámutat. Mint kiemeli, a további átalakítás középpontjában a létszám- és költségtagarékos megoldásoknak

¹² Csikány Tamás: A magyar katonai felsőoktatás 200 éve – dióhéjban. *Nemzet és Biztonság*, 2008. november. 76–85.

¹³ Csikány (2008): i. m.

¹⁴ A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem három tanintézet, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, valamint a főiskolai karokként integrált Kossuth Lajos Katonai Főiskola és Szolnoki Repülőbiztonsági Főiskola összevonásával jött létre.

kell állniuk.¹⁵ Felvázolta a nemzetvédelmi jelleg erősítésére mutató távlati lépéseket is: vertikális integrációval a szervezeti egységek fuzionálására, a képzés *profiltisztítására*, a Rendőrtiszti Főiskolával való szorosabb együttműködésre, a főiskola egyetemi szövetségbe vonására, majd karként a ZMNE-be történő beépítésére van szükség. Az integrációs kísérletek jó évtizedes kudarcainak előzetes diagnózisát is adja ugyanakkor a belügyi és a honvédelmi vezetés tárca- és intézményi szintű véleménykülönbségeire mutató megállapítás. Szenes Zoltán a konstrukció sikerének alapfeltételül szabta ugyanis, hogy „lényegesen javítani kell a BM-mel való együtt gondolkodást, a katonai és rendőri tanintézetek közötti együttműködést”.¹⁶

A rendszerváltás utáni évtizedek intézményegyesítési koncepcióinak karakterét meghatározta a forrás- és szervezeti racionalizálás¹⁷ igényének együttese mint a politikai döntés-előkészítők kommunikációjának állandó és hangsúlyos eleme. Kikristályosodott ugyanakkor a katona és a rendőr eltérő társadalmi szerepére, a képzési specifikumokra, egyúttal a „békés” együttműködésre hangsúlyt helyező érvelés is.¹⁸

Az első, 1998–2002-es ciklusban hivatalban lévő, Orbán Viktor vezette kormányzat működésének idején, az 1999-ben indult nagyszabású felsőoktatási integráció kezdetén is születtek az államigazgatási, rendészeti és honvédtisztképzés intézményeit érintő átszervezési-egységesítési koncepciók. A Belügyminisztérium akkor az Államigazgatási Főiskola és a Rendőrtiszti Főiskola integrálhatóságának lehetőségét vizsgálta. Ennek nyoma – habár az együttműködés mélységet nem határozta meg – az RTF intézményfejlesztési stratégiát rögzítő dokumentumában is fellelhető:

„[P]rognozizálható, hogy a rendvédelmi igazgatás a közigazgatás egyik alrendszerévé válik. Olyan hatósági jogalkalmazói munkaként lesz jellemezhető, amely tartalmában nem különbözik a civil közszolgáltatól. [...] A főiskolának erre tekintettel meg kell őriznie és erőteljesen fejlesztenie kell a jogászképzéssel és az Államigazgatási Főiskolával alakuló kapcsolatait.”¹⁹

¹⁵ Szenes Zoltán: A katonai felsőoktatás átalakításának koncepciója. *Hadtudomány*, (1995), 3. 20.

¹⁶ Szenes (1995): i. m. 22–23.

¹⁷ Nemzeti Köszölgélati Egyetem Egyetemi Levéltár (NKE EL) XIV. 1. Bakos Klára ny. főigazgató (NKE Egyetemi Központi Könyvtár) irata. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november 4. Az intézményfejlesztési terv 2001. június végéig az 1428 fős állandó állomány 950 főre történő, 34 százalékos csökkentését határozta meg.

¹⁸ Schubert Katalin: A katonaértelmiség jövőjéről. Beszélgetés dr. Harai Dénes egyetemi tanárral. *Honvédségi Szemle*, (2000), 10. 97. („A hadtudomány területén tettünk javaslatot egy multidiszciplináris tudományágra, a biztonság- és védelemtudományra. A biztonságstudomány területén például a rendvédelem és a hadtudomány feltétlenül érintkezik.”)

¹⁹ NKE EL VIII. 425. A Rendészettudományi Kar Gazdasági Igazgatóság iratai. A Rendőrtiszti Főiskola küldetésnyilatkozata és fejlesztési stratégiája. A Főiskolai Tanács által elfogadva 1998. január 8-án, majd a félkövér dőlt betűs kiegészítések elfogadva 1999. december 9-én. 17.

Napvilágot látott egy tárcaközi tervezet is, amely a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet és a Rendőrtiszti Főiskolát egyesítette volna. A nemzetvédelmi egyetemet vezető M. Szabó Miklós rektor az utóbbi koncepciót illetően a sajtóban úgy nyilatkozott: „szó van olyan egységes nemzetvédelmi felsőoktatási intézmény létrehozásáról, amelyben az összehangolt igények alapján a katonai, a rendvédelmi és a rendészeti szakembereket együtt képezik. A kormánydöntés megvalósításának gyorsasága egyrészt az érintett honvédelmi, belügyi és igazságügyi tárca egyezsége jutásán múlik.”²⁰

Minderre az egyetem fejlesztési terve is reflektált: „Fokozott erőfeszítéseket kell tennünk a védelmi (biztonsági) szféra teljes lefedésére az oktatás és a kutatás-fejlesztés területén.”²¹ Expanziós szándékról árulkodott a jövőbeni képzési profil meghatározása is: „A [...] Egyetem a Honvédelmi Minisztérium és háttérintézményei, a Magyar Honvédség csapatai [...] a Belügyminisztérium, a Határőrség, a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervek tisztjeinek, az országvédelmi és a védelmi szféra egyéb területi szakembereinek, valamint a közszolgálatok védelmi ügyekért felelős köztisztviselőinek alap- és továbbképzését végzi.”²² A fentiekből következő intézményi, strukturális változásokat illetően viszont, feltehetően a politikai döntéshozatal folyamatban és kimenetelében rejlő bizonytalanságot érzékelve, a terv jóval óvatosabban fogalmazott. Az csupán az „együttműködés erősítését” határozta meg célként, ugyanakkor partnerként nevesítette – egyedülként – a rendőrtiszti és az államigazgatási főiskolát, intézményi hármasként rendelve így egymáshoz a későbbi integráció alanyait.²³

Az ügyben folytatott egyeztetések eredménye lényegében nem került ki a tárgyalószobákból. Az átszervezés állása ismeretlen maradt nemcsak a nyilvánosság, de a politikai elit jelentős része számára is. Erről tanúskodik Juhász Ferencnek, a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselőjének, a honvédelmi bizottság ellenzéki alelnökének 2001. július 6-án Szabó János honvédelmi miniszterhez intézett, *Terveznek-e szervezeti vagy egyéb változásokat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen?* című, írásban feltett kérdése. A Medgyessy-, majd az első Gyurcsány-kormány honvédelmi minisztere egyebek mellett a szakbizottsági egyeztetés

²⁰ Nincs döntés a Nemzetvédelmi Egyetem sorsáról. Parancsuk van, információjuk nincs az integrációról. *Népszava*, 1999. november 5. 3. Illetve lásd még M. Szabó Miklós: *Volt egyszer egy egyetem, 1996–2007. Rektor a tűzvonalban*. Budapest, Zrínyi, 2014. 170.

²¹ NKE EL XIV. 1. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november. 50. A fejlesztési terv egy másik, bővebb változata a képzésfejlesztési stratégia sarokpontjaként jelöli meg „a BM-rendőrség, polgári védelem, tűzoltóság és a nemzetvédelem polgári területeinek, felsőfokú oktatási rendszerének átvételét” és a „nemzetvédelem teljes körű oktatásának megszervezését”. Lásd *uo.*, a ZMNE intézményfejlesztési tervének bővített változata. 80.

²² NKE EL XIV. 1. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november. 53.

²³ Uo. 5. sz. melléklet. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem küldetésnyilatkozata.

hiányát rótta fel a tárcának.²⁴ A szakminiszter július 19-i válasza tette világossá, hogy az integrációra belátható időn belül nem kerül sor, „nem valósítható meg az egységes Nemzetvédelmi Egyetem koncepciója. [...] Az arra vonatkozó törekvéseinket az érintett minisztériumok nem támogatták, így annak létrehozását függesztettük.”²⁵

Hasonlóképp emlékezik meg erről Farkas Tivadar, a honvédelmi tárca humánpolitikai helyettes államtitkára, aki a kezdeményezés irányára, csomópontjaira is kitért: „a hadsereg átvilágításával kapcsolatban a kormány Nemzetbiztonsági Kabinetje vizsgálta az akkor még önálló ZMNE helyzetét [...], benne a Rendőrtiszti Főiskola, valamint az Államigazgatási Főiskola integrációjának lehetőségét. A HM előterjesztésének megvizsgálására a kormány tárcaközi bizottságot hozott létre a belügyminiszter vezetésével.”²⁶

Tehát a kérdés ismét a honvédelmi és a belügyi tárca közötti tengely mentén polarizálódott. Az átvilágítási-egyeztetési folyamat során azonban – igaz, még nem kormányzati álláspontként, hanem „reálisnak nevezhető szélsőséggként” – már felmerült a honvédség és a képzőhely közötti távolság szűkebbre vonásának és a kialakult szerepek újradefiniálásának igénye. Mindez az állam és a hadsereg megrendelői értelemben történő fellépését, tisztképzési jelenlétének fokozását jelentette volna: „az egyetem a vezérkar követelményei szerint működjön tovább, kis létszámú, egyetemi akkreditációval rendelkező akadémiaként.”²⁷

2003 őszén, a szűk másfél éve hivatalban lévő Medgyessy-kormány idején újfent üléstermi téma lett a Zrínyi Egyetem átalakulásának ügye, nemcsak a NATO-tagság által támasztott új követelmények, hanem a sorkatonaságról az önkéntes haderőre való áttérés vonatkozásban is.

Juhász Ferenc ezúttal már honvédelmi miniszterként vett részt a vitában, és 2003. szeptember 15-én, Vadai Ágnes szocialista képviselő interpellációjára adott válaszában ekképp jelölte meg a balliberális koalíciós kormányzat átalakítási koncepciója kidolgozásának menetét: „az Oktatási, valamint a Pénzügyminisztérium bevonásával bizottságot hozunk létre, amelynek december 31-éig kell javaslatot tennie. [...] az egyetem átalakítása egy hosszabb távú folyamat része.”²⁸

²⁴ Juhász Ferenc (MSZP) K/4809. számú, Terveznek-e szervezeti vagy egyéb változásokat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen? című, Szabó János (FKGP) honvédelmi miniszterhez intézett írásbeli kérdése. 2001. július 6.

²⁵ M. Szabó (2014): i. m. 226.

²⁶ [Farkas Tivadar]: Milyen egyetemet akarunk? Dr. Farkas Tivadar helyettes államtitkár véleménye. *Új Honvédségi Szemle*, (2002), 3. 91.

²⁷ Farkas (2002): i. m. 91.

²⁸ 2003. évi őszi ülészak. 2003. szeptember 15. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) – a honvédelmi miniszterhez – „Hogyan alakul a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jövője?” címmel. Juhász Ferenc honvédelmi miniszter [válasz az interpellációra]. *Országgyűlési Napló*, (2003), 85. 267.

Ugyanakkor a nemzetvédelmi egyetemen oktató Vadai Ágnes viszonzválaszának az előző kormányzati időszakot érintő kritikája jelezte, hogy összpárti konszenzus elérése a jövőbeni átszervezési szándékok törvényhozás elé vitelekor sem ígérkezik könnyűnek: „az akkori honvédelmi vezetés csak sodródott a feladatok között [...]. Ésszerűtlen átalakítások, majd visszaalakítások, koncepció nélküli álreformok jellemezték az akkori honvédelmi tárcát.”²⁹

A párt- és szakpolitikai szint mellett 2005 nyarán már az érintett képzőhelyek vezetői is exponálták magukat az intézményi integráció kérdésében, kiegészítve és mélyítve az addigi vitaszférát. Szemléletbeli, elvi és szakmai kérdésekben ugyanakkor jelentős felfogásbeli különbség mutatkozott a rendőrök és a katonák szerepéről, akár a művelleti együttműködés mibenlétét, mélységét (terrorveszély-kezelés), akár testületek és a társadalom viszonyát illetően.³⁰ A rendőrtisztképzésben részt vevők gyakorlati és teoretikus szempontból fogalmazták meg aggályaikat: a polgári hagyományokra és a meglévő fejlődési irányokra hivatkozva a közjogi-társadalmi beágyazottság³¹ eredményeinek eróziójától tartottak. Minden bizonnyal a militarizálódástól való távolságtartásra ösztönző tényező volt a rendőrség szervezetét katonai elvek szerint működtető, a civil közigazgatástól elkülönítő, 1949-től domináns pártállami gyakorlat is.³² A sajtó hasábjain zajló vitában a nemzetvédelmi egyetem későbbi rektora³³ alaptalannak minősítette az autonómiaaggályokat, mondván: „a Zrínyi már egy évtizede akkreditált egyetem [...] nem katonai intézet. Egy önálló Rendvédelmi Egyetemi Kar keretein belül semmi nem akadályozza a professzionalitást.” Hangsúlyozta egyúttal: a modern állam hatékonyságának növelése, „szervezeti és irányítási egyszerűsítése, költséghatékony működése” legitim igény.³⁴

Arra azonban, hogy hangsúlyos tartalmi elem, kormányzati politikai cél legyen az integráció, a második Gyurcsány-kormány hivatalba lépéséig, azaz 2006 nyaráig kellett várni. A 2006. június 30-án elfogadott 2118. számú, az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intéz-

²⁹ *Országgyűlési Napló*, (2003), 85. 267. Vadai Ágnes (MSZP) viszontválasza Juhász Ferenc (MSZP) honvédelmi miniszterhez.

³⁰ Katona-rendőrré van szükség, avagy rendőr-katonára? *Népszava*, 2005. május 25. 11.

³¹ Finszter Géza: Erőszakszervezet vagy biztonságot szolgáltató hatóság. Tanulmány a rendőrségről. *Kriminológiai Tanulmányok*, (2010), 47. 177. A tanulmány szerzője, aki a Rendőrtiszt Főiskola egykori oktatója, a tárgyalt időszakban az Országos Kriminológiai Intézet munkatársa volt, írása felütésében kifejti: „demokratikus jogállamban a rendőrség nem a politikai hatalom erőszakszerve, hanem a társadalom számára biztonságot szolgáltató közigazgatási hatóság”; továbbá: „a jó közbiztonság a társadalom közös teljesítménye, amelyben a rendőrség csak az egyik, habár nagyon fontos partner.”

³² Finszter (2010): i. m. 191.

³³ Szabó János 2007-től 2010. februári letartóztatásáig viselte a rektori tisztséget. Előzőleg, 1984-től a jogelőd Zrínyi Miklós Katonai Akadémia szociológiai tanszékén oktatott, 1998-tól a tanszék vezetője volt.

³⁴ Katona-rendőr vagy rendőr-katona? *Népszava*, 2005. augusztus. 17. 12.

kedésekről született kormányhatározat ugyan meglehetősen tág értelmezési keretet adva, de már szorosan egymás mellé rendelte a két intézményt („a Rendőrtiszti Főiskola és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem feladatai jövőbeni szervezeti megoldása”).³⁵ Szekeres Imre honvédelmi miniszter a feladatok koordinálására a Corvinus Egyetemen és a Zrínyin is oktató, biztonságpolitikai ismeretekkel, nemzetközi tapasztalatokkal is rendelkező, helsinki nagykövetségént szolgálatot teljesítő Gyarmati Istvánt kérte fel.³⁶ Kondorosi Ferencnek,³⁷ az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium államtitkárának vezetésével pedig munkabizottság is megkezdte működését.³⁸ Egy 2006 augusztusában az RTF-en született munkaanyag azonban már az integráció ellenében ható objektív-szakmai szempontok felsorakoztatása mellett világosan számolt a Belügyminisztériumnak mint fenntartónak a főiskola önállóságának megőrzésére irányuló beavatkozásával. Mint fogalmaztak:

„[A] ’90-es évek második felétől a hazai felsőoktatási intézmények között a Rendőrtiszti Főiskola irányában egyedülállóan kizárólag a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kezdeményezett integrációt, a kiszemelt partner rendre főiskolánk volt, amelyet visszatérően tudományos, szakmai és pedagógiai érvekkel, és ami nagyon fontos, fenntartói segídetlen hártottunk el.”³⁹

Az intézmények átalakítását érintő vitákban magát korábban is exponáló Vadai Ágnes 2006 szeptemberében azonban világosan a ZMNE és a RTF összevonásáról nyilatkozott, annak határidejéül 2007. július 31-ét határozva meg. Az integráció (várható) tartalmi nehézségeire ugyanakkor maga is rávilágított: „ezen a területen bonyolult feladattal állnak szemben, mert a két intézmény oktatási filozófiája meglehetősen eltérő, más-más érdekeik vannak.”⁴⁰ A tervezet sajtónyilvános jellege ellenére – annak kudarc történetét tekintve, legalábbis ami a tárcaközi egyeztetések szintjét illeti – jelentős hasonlóságot mutat az első Orbán-kormány idején végbement kísérlettel. A tervezetet támogató Honvédelmi Minisztérium, valamint az azt ellenző Petrétai József vezette Igazságügyi és Rendészeti tárca elhúzódo vitája ugyanis önmagában késleltette az összevonás menetében megállapított dön-

³⁵ A Kormány 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozata az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről. *Határozatok Tára*, 2006. június 30. 380.

³⁶ Hautzinger Gyula: Volt egyszer egy (Nemzetvédelmi) Egyetem. Gondolatok egy könyv elolvasása után. *Euroastra*, 2016. február 24.

³⁷ A hatásvizsgálat lezárását követően Kondorosi Ferenc már a következőképpen nyilatkozott a sajtóban: „a két intézmény összeillesztése rövid és hosszú távon is jelentős költségvetési terheléssel és beláthatatlan oktatási szakmai következményekkel járna.” Lásd Egyesített védelmi egyetem? Kilövési engedély. *HVG*, 2007/2. 23–24.

³⁸ M. Szabó (2014): i. m. 317.

³⁹ NKE EL VIII. 425. A honvédelem és a rendvédelem filozófiájában és ennek nyomán oktatásukban megmutatkozó különbségek. 2006. augusztus 10. 2.

⁴⁰ Péntes Dávid: Összevont rendőrség, összevont egyetem. *Gondola*, 2006. szeptember 11.

tési (2006. december 31.) és végrehajtási (2007. július 31.) határidő teljesülését.⁴¹ 2007. május 29-én Csampa Zsolt (Fidesz) ellenzéki képviselő kétperces felszólalásában fogalmazott meg a fent ismertetett, 2003-as szocialista kritikához képest „vizontvadászt”, utalva a kormányzat határozatlanságára: „Van a kormánynak egy határozata, amely úgy szól, hogy egybeolvasztja a Rendőrtiszti Főiskolát a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel, ami pillanatnyilag még lóg a levegőben, és az intézményvezetők még nem tudják, hogy szeptember 1-jével mi fog megvalósulni.”⁴²

Szekeres Imre honvédelmi miniszter vitában elhangzott előadói válasza arra engedett következtetni, hogy kormányzati szinten sem volt még kiforrott az új intézményi profil. Míg az előkészületek egy védelmi karakterű egyetem létrehozására utaltak, az elmondottakból már a 2012-re létrejövő NKE képzési portfóliójának is többé-kevésbé megfeleltethető intézmény megalkotása sejlett fel: „nagyon sajnálom, hogy nem sikerül azt az eredeti koncepciót végigvinni, hogy Magyarországon jöjjön létre egy olyan nemzeti biztonsági egyetem, amely a külpolitikáig bezárólag a teljes portfóliót oktatná, és rendes, hogy úgy mondjam, civil és állami egyetem lenne.”⁴³ A kezdeményezés azonban, az időközben napvilágot látott finansziális és politikai nehézségekkel⁴⁴ terhelt, 2007 tavaszára lényegében le is került a napirendről.

Az NKE létrehozásának folyamatát megelőző kísérletekről összességében megállapítható, hogy a racionalizálás elvi csapásiránya (biztonsági és katonai feladatok közelítése), de sokkal inkább finansziális kényszerítő tényezők (M. Szabó Miklós 2007-ben elhangzott, de visszamenőleges érvényt hordozó szavaival: „be kell látni, hogy egy 25 ezres honvédségnek nincs értelme fenntartani egy ekkora campust”)⁴⁵ meghatározták az integráció dinamikájának irányát. Ugyanakkor ez a dinamika rendre megtört a belügyi tárcának a rendőrtisztképzés intézményi autonómiáját őrző opposícióján. Azaz: a kormányzati preferencia meghatározása után a (tényleges)

⁴¹ Egyesített védelmi egyetem? Kilövési engedély. *HVG*, 2007/2. 23–24.

⁴² 2007. évi tavaszi ülészak. 2007. május 29. A Magyar Honvédség további fejlesztésének irányairól szóló országgyűlési határozati javaslat általános vitája. Csampa Zsolt (Fidesz) [kétperces felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3415.

⁴³ *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3417. Dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter előadói válasza.

⁴⁴ Interjú dr. M. Szabó Miklós akadémikussal, az egyetem leköszönő rektorával. *Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum*, (2007), 2. 5–6. M. Szabó Miklós így emlékezett egy 2006–2007 fordulóján Draskovits Tiborral, az Államreform Bizottság alelnökével folytatott tárgyalásra: „Kérdésére, hogy mennyi idő alatt tudunk a Rendőrtiszti Főiskolával egy campusra települni, elmondtam, hogy független, külső szakértők vizsgálata alapján is, csak az Üllői úti telephely áthozatala három-négy évet és 8-8,5 milliárd forintot követel. [...] rövid idő alatt nem hozható át az RTF is.” Az intézmény rektora a döntés esetleges nemkívánatos belpolitikai hatásaira is felhívta a figyelmet: „a jelenlegi feszült belpolitikai helyzetben szükség van-e lehetőséget adni egy újbóli »erőből« hozott döntés támadására.”

⁴⁵ Rendőr-katona házasság sok kérdőjellel. *Magyar Hírlap*, 2007. január 19. 6.

döntés lényegében szaktárcák szintjére történő delegálása visszatérően apasztotta el és hatálytalanította a kezdeményező szándékot.

A 2010. május 29-én hivatalba lépő második Orbán-kormány a kormányzati és állami struktúra radikális átalakításába fogva rövidesen határozott elképzeléseket mutatott fel a köz szolgálatában álló szakemberek képzésének megújításáról, az egységesítést is beleértve. Ezek keresztülvitelében azonban elődjeihez képest merőben eltérő metodikát választott. Az intézményszervezés gyűjtőpontját ismét – a vezetési válságba került – nemzetvédelmi egyetem jelentette, amely a kezdeti elképzelések szerint akár neve megőrzésével jelentette volna a széles közszolgálati integráció keretét.⁴⁶ A ZMNE helyzetének rendezését is magában foglaló koncepciót az elsők között tűzte napirendjére a Honvédelmi Minisztérium, Hende Csaba miniszter kormányülés elé kerülő javaslata pedig Orbán Viktor miniszterelnök és a miniszterek támogatását is elnyerte. Júliusra a részletek kidolgozására tárca-, illetve intézményközi munkabizottságokat hoztak létre.

Augusztusban a közigazgatásügyi és igazságügyi tárca miniszteri biztosának, Kis Norbertnek a vezetésével az érdemi előkészítő munka is megkezdődött. A határozott kormányzati „feladatszabás” mellett – hiszen a döntés az integrációról már megszületett – a hármas (KIM, HM, BM) ágazati mellérendeltségben, az elődkísérletektől eltérően, egyfajta konstruktív kompromisszumkényszer érvényesült. 2010. december 15-én az 1278-as számú, vonatkozó kormányhatározat is megszületett, amely a „három intézmény hagyományainak megőrzése mellett, a szorosabb oktatási és kutatási együttműködés, valamint a hatékonyabb működtetés érdekében”⁴⁷ elrendelte a Nemzeti Köszolgálati Egyetem létrehozását.

A határozat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet, a Rendőrtiszti Főiskolát és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karát nevesítve már világosan eltért az előzmény kísérletek dominánsan védelmi jellegű intézményszervezésétől. Bő fél éves előkészítés és az érintett tárcák megbízottainak részvételével folyó tárgyalások után, 2011. februárban a Nemzeti Köszolgálati Egyetem létesítésének ügye a törvényhozás elé került, mégpedig a Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter által jegyzett T/2487-es törvényjavaslat⁴⁸ formájában.

Áttekintésre érdemes, miként zajlott a közszolgálati egyetem előlétele a törvényhozás szabályozott, ám mégiscsak nyílt, a tárgyban a legszélesebb diskurzust kibontó fórumán. Egyes korábbi – így a költséghatékonyagra fókuszolt helyező – politikai érvelési és akaratképzési technikák a középpontban maradtak, a tárgyban született

⁴⁶ Haraszi Gyula: Megalkuvás nélkül. *Magyar Nemzet*, 2010. augusztus 12. Ennek értelmében nyilatkozott a ZMNE felügyeletével megbízott Deák János vezérezredes, miniszteri biztos.

⁴⁷ A Kormány 1278/2010. (XII. 15.) Korm. határozata a Nemzeti Köszolgálati Egyetem létrehozásáról. *Magyar Közlöny*, 2010. december 15. 27156.

⁴⁸ A Magyar Köztársaság Kormánya: T/2487. számú törvényjavaslat a Nemzeti Köszolgálati Egyetem létesítéséről. *Parlament.hu*, 2011. február.

előzetes kísérletek tapasztalatai egyaránt megjelentek, kamatoztak. Teret kaptak emellett a majdani egyetem működését jellemző specifikumok is. A törvényjavaslatot az Országgyűlés Oktatási, Tudományos és Kutatási Bizottságának 2011. március 1-jei ülése vette napirendjére, ahol Rétvári Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára a következőkkel igyekezett alátámasztani az egyetemszervezés létjogosultságát:

„[B]ár különböző képzések folynak ezekben az intézményekben és a működésük is nyilvánvalóan más-más irányba megy, de ettől függetlenül mind a három kar, egyetem, főiskola képzésének egy alaprésze olyan igazgatási ismereteket, közszolgálati ismereteket tartalmaz, amely megegyezik mind a háromnál. Ez egyre inkább tendencia, hiszen a hadseregünk is egyre kevésbé harcoló tevékenységet folytat [...], hanem inkább békefenntartó vagy újjáépítő vagy egyéb olyan polgári közigazgatást [...], amely igazgatási ismereteket feltételez.

[A rendőrség...] sok esetben a Ket. szabályait alkalmazva, szintén közigazgatási eljárást bonyolít [...] le, és a Corvinus Egyetem közigazgatás-tudományi karán pedig egyértelműen ilyen képzés folyik.

Emellett, amikor bármilyen veszélyhelyzet, vagy különleges helyzet létrejön, amely intézkedést igényel az állam részéről, [...] árvíz, vörösiszap, bármilyen más katasztrófa-helyzet, ott is azt láthatjuk, hogy ezek a szervek, tartozhatnak a honvédséghez, a rendőrséghez [...], [...] ugyanazt a tevékenységet látják el [...], és nagyon fontos, hogy jól együtt tudjanak működni.”⁴⁹

Rétvári Bence az integráció ívéről szólva kijelentette, hogy a törvényjavaslat elfogadásával annak végleges lezárása világos kormányzati szándék: „Tehát úgy gondolom, hogy itt igazából egy tízéves gondolkodás végén jött létre ez a közszolgálati egyetem koncepció, ami alatt minden színezetű kormány előfordult. De végül is ez a kormány terjesztette be ide.”⁵⁰

A szocialista Hiller István, egykori oktatási és kulturális miniszter, ugyan pártja álláspontjának bővebb kifejtését az általános vitára ígérte, szavai azért így is jelezték a kormányzati-ellenzéki vitapólusokat: „Egyetlenegy olyan feladatkört nem látok, amelyet ez az egyetem úgy végezne el, hogy ha ezt nem hozzák létre, jelenleg létező egyetem [...] ma is létező kora feladatfelkéréssel meg ne tudna oldani. Ez egy politikai akarat.”⁵¹

A testület nagy többséggel ajánlotta általános vitára a javaslatot, amely így bizottsági szintről március 7-én a parlamenti üléssterembe került. A vita érdemi része Rétvári Bence expozéját követően kezdődött meg, aki a koncepció felvázolása mellett annak gazdasági és a közszolgálati életpályát érintő vonatkozásaira is kitért:

⁴⁹ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 1-jén, kedden, 8 óra 36 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 1. 5–6. (A továbbiakban: Jegyzőkönyv.)

⁵⁰ Jegyzőkönyv (2011. március 1.): i. m. 9.

⁵¹ Jegyzőkönyv (2011. március 1.): i. m. 7.

„A közszolgálati képzési és kutatási erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodás lehetőségét az integráció fogja megteremteni. A három intézmény egységesítésével csökken az intézmények száma. [...] a 2012. és 2013. évi intézményi költségvetésben már érvényesíteni kell az erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodásból következő költségvetési megtakarításokat [...].

Az egyetem átképzési programokkal fogja biztosítani, hogy a fegyveres szolgálat után a tisztek a közigazgatásban folytathassák közszolgálati életpályájukat.”

Mindemellett kitért az intézményalapítás szellemiségére, amely nemcsak a köz szolgálatába lépők szocializációjának megújítását, de a kormányzati értékorientációt is jelezni volt hivatott: „az eljövendő generációk számára a haza szolgálatának, védelmének, szeretetének és a közjó iránti elkötelezettségnek emblematisztikus intézménye, a közszolgálat akadémia lesz.”⁵²

Az ellenzéki észrevételek és kritikák sora a szakbizottsági kisebbségi véleményt ismertető Hiller István (MSZP) felszólalásával vette kezdetét. Mindaz, magját tekintve legalábbis, megegyezett a testület ülésén elhangzottakkal. A szocialista kultúrpolitikus a vita felütéseként a fenntartói konstrukciót illetően, az egyetemi ingatlanvagyon vonatkozásában, valamint az NKE-be olvadó katonai felsőoktatás jövőjével kapcsolatban is kételyeinek adott hangot:

„[H]árom minisztérium, három miniszter együttesen többet tehet a majdani intézményért, de maga a formáció, az, amit ennek az egyetemnek a fenntartására kitaláltak, sajnos a hétköznapiakban ezt nem fogja bizonyítani. Ez a fenntartói tanács mint egy új felsőoktatási intézmény [...] állandó gondviselője és érdekkijáró szerve így csak folyamatos belső vitákat fog jelenteni. Ezek a folyamatos belső viták fenntartói szinten le fognak csapódni a majdani három kar vezetésében, a majdani három kar vezetése pedig személytől függetlenül [...] a fegyvernemek közötti villongás állandó terepe lesz.”⁵³

Az ingatlanokkal kapcsolatban a következő észrevételt tette: „önök három olyan intézményt integrálnak, amelyek a mai Magyarországon igen jelentős ingatlanértékkel, telekkel és épülettel bírnak. [...] A majdani felsőoktatási intézmény számomra nem teljesen világos módon kerül elhelyezésre a korábbi Ludovika-épületben, amely épület részben foglalt.”⁵⁴

Az önállóságát elveszítő tisztképzésre pedig így tért ki néhány gondolat erejéig: „A Ludovika Akadémia 1872-ben kezdte el működését. [...] Utána is, annak [...]”

⁵² 2011. évi tavaszi ülés. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1209. és 1210.

⁵³ 2011. évi tavaszi ülés. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Hiller István [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1213.

⁵⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1214.

megszüntetése után mindvégig létezett önálló magyar katonatisztképző felsőoktatási intézmény. Ezért ennek az integrálása, megszüntetése sajátos üzenet.”⁵⁵

Utóbbi aggály Iváncsik Imre (MSZP), a Gyurcsány- és Bajnai-kormányok honvédelmi, majd polgári nemzetbiztonsági területért felelős államtitkára részéről is megfogalmazódott: „gyászolni lesz okunk: a kormánytöbbség feladni készül a hadtudományok erős bástyáját, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet.”⁵⁶ A tudásalap egységesítésének és szélesítésének tervével kapcsolatban – még továbbra is a honvédtisztképzés ügyéhez kapcsolódóan – megjegyezte: „a jövődöbéli tiszteket arra a hivatásra kell jól felkészíteni, ami a dolguk lesz az életpályájuk döntő többségében.”⁵⁷

A törvényalkotás mikéntjére, tempójára vonatkozó általános ellenzéki kritika pedig – a vita tárgyán túlmutatóan – már ebben az üléstermi etapban is előrevetítette a MSZP–LMP–Jobbik viszonylatban a kérdésben létrejövő pillanatnyi „véleményszövetséget”. „[F]urcsállom azt a sietséget, ahogyan a Házon viharos gyorsasággal végigsöpör ez a téma, hiszen ma van az általános vitája a törvényjavaslatnak, és holnap már meglepő gyorsasággal a részletes vitát is megtartjuk”⁵⁸ – fogalmazott a fentebb idézett szocialista honatya. Az oktatási szakbizottság nemzeti radikális tagja, Dúró Dóra (Jobbik) pártszóvivő pedig a tempó és a felelős döntéshozatal összefüggéseiről megjegyezte: „egy ilyen törvényjavaslatra, ami ilyen nagy változásokat eredményez nemcsak a képzésekben, hanem az ingatlanokban is, nagyobb tisztánlátásra lenne szüksége az Országgyűlésnek.”⁵⁹ A kormányzati konstrukciót illetően ugyanakkor megengedőbbnek bizonyult baloldali képviselőtársainál: „Az indokolásban természetesen a közszolgálati életpályák megújításával kezdik. Ezzel természetesen egyetértünk [...]”.

[...] önmagában az, hogy egy testület fogja a fenntartói jogokat gyakorolni, ezt nem tartom problémának.”⁶⁰

A felvetett aggályokra Hende Csaba honvédelmi miniszter az integráció szakmai-gazdasági előnyei, valamint a tradícióerősítő elvi alapok mellett érvelve válaszolt: „olyan szinergiák és vele olyan pénzügyi megtakarítások keletkeznek [...] az intézmények integrációjával, amely források ráfordítva a közös intézmény infrastruktúrájának a fejlesztésére, a személyi állományának az erősítésére [...], tehát magára az intézményre, kétségtelenül jótékony színvonal-emelkedést fognak hozni.”⁶¹ Majd hozzátette: „Az 1806-os [sic!] törvény,⁶² amellyel létrehozták

⁵⁵ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1215.

⁵⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1225. Iváncsik Imre (MSZP) felszólalása.

⁵⁷ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1225.

⁵⁸ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1224.

⁵⁹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1219. Dúró Dóra (Jobbik) felszólalása.

⁶⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1220.

⁶¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1216. Hende Csaba (Fidesz) honvédelmi miniszter felszólalása.

⁶² A Ludovika alapító törvénye az 1808. évi VII. tc.

dicső őseink a Ludovika Akadémiát, kifejezetten szövegében utal arra, hogy [...] a magyar hadsereg számára képez tiszteket, de olyan tiszteket, akik a közszolgálat egyéb területein is meg tudják majd állni a helyüket. Tehát már az alapításkor [...] ez a gondolat megjelent, hogy egy egységes közszolgálati képzés valósuljon meg.”⁶³

Szilágyi Péter, a Lehet Más a Politika képviselőcsoportjának egyik legaktívabb felszólalója a vita zárásához közeledve a törvény előkészítését és elvi megalapozottságát illetően fejtette ki pártja kritikus álláspontját:

„[I]tt nagyon komoly oktatáspolitikai kérdésekről is van szó. Mindannyiunk megnyugtatását szolgálta volna, ha a NEFMI részéről is hallunk véleményt.

[...] Egy alapvető koncepcionális kérdés, és ez az egész elképzelés leggyengébb pontja, mégis hogyan lenne átjárható a rendvédelmi, a katonatiszti és az államigazgatási pálya. Ezt elképzelte valaki?

Ahogy a miniszter úr szintén említette már, az egész összevont egyetemi kiindulási koncepció egy 1806-os [sic!] törvény volt. [...] de azért azóta – lássuk be – egy kicsit bonyolultabb lett a világ.

[...] Ha valóban az átjárhatóság, azaz az egyes közszolgálati életpályák közötti mobilitás lenne a cél, azt támogatni tudjuk. Egyetértünk ugyanis azzal, hogy [...] katonatisztjeink [...] a katonai karrierjük végén az államigazgatásban elhelyezkedni tudó és az ehhez szükséges kompetenciával rendelkező közszolgák legyenek Magyarországon. De ennek a célnak a jövőre induló képzések csak több évtized múlva fognak tudni megfelelni.”⁶⁴

Az Oktatási, Tudományos és Kutatási Bizottság 8-ai, azaz másnap reggeli ülése elé három módosító javaslatcsomag került (két, azonos tematikára felfűzött többpontos módosítást technikailag együtt tárgyaltak). A testület ülésén meghívottként – az előterjesztő KIM részéről – az integráció előkészítéséért felelős miniszteri biztos, Kis Norbert is jelen volt. Hiller István ezúttal indítvány formájában is kiállt a Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem önállóságának megőrzése mellett.⁶⁵ Kis Norbert válaszában leszögezte: „a státusza változik, az intézményi működési háttér módosul, de nincs szó arról, hogy megszűnne a honvédelmi képzésnek ez a tradicionális, nagy múltú intézménye.”⁶⁶

A szocialista képviselőcsoport vezetőhelyettese emellett szorgalmazta az oktatásügy képviseletét az előkészítő fázisban: „ugyanis nem a közszolgálati kérdés, hanem a felsőoktatási intézmény, az új felsőoktatási intézmény létrehozása a kérdés, ez pedig az oktatásért felelős miniszter koordinálásával kell hogy történjék.”⁶⁷

⁶³ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1217. Hende Csaba (Fidesz) felszólalása.

⁶⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1221–1222. Szilágyi Péter (LMP) felszólalása.

⁶⁵ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 8-án, kedden, 8 óra 39 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 8. 6.

⁶⁶ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 7.

⁶⁷ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 7. (Hiller István).

A többség végül sem utóbbinak, sem Szilágyi Péternek (LMP) az előkészítési folyamat egyéves meghosszabbítására⁶⁸ vonatkozó indítványát nem támogatta.

A törvényjavaslat 8-ai, részletes vitáját Hiller István korábban megismert módosító javaslatokat számba vevő felszólalása nyitotta, azok tartalmi-szakmai részleteinek kibontásával. Elsőként Rétvári Bence államtitkár részéről érkezett kormányoldali reakció, aki a következőképpen érvelt a tisztképzés közszolgálati egyetemi konstrukcióba történő integrálása mellett: „a honvédelmi tárca, a hadsereg tisztjei, különböző előjárói érdekében kérték ezt az egyesítést, hiszen legfőképp a hadseregben vannak olyan vezetők, akik számára bezárul az életpálya. Tehát leginkább az ő érdekük az, hogy más területen, ha nem is honvédelmi területen [...] előre tudjanak lépni, és a karrierjük tovább emelkedjen.”⁶⁹

A plenáris vitába bekapcsolódott Lamperth Mónika (MSZP) is, aki az NKE oktatási tevékenységének kezdetekor, 2013–2014-ben külsősként maga is részt vett a hallgatók képzésében. A belügyi és önkormányzati területet jól ismerő egykori miniszter az integráció „iszonyú” tempójában rejlő esetleges veszélyekre figyelmeztetett: „Az eddigi példák az ilyen iszonyú tempóban végigvert integrációról – és most nemcsak a felsőoktatásról [...] beszélek, hanem a közigazgatás más területeinek példáiról – mind azt mutatták, hogy ez az előkészítetlen, és az előkészítés [...] idejét megspóroló integráció később mindig visszaüt.”⁷⁰

Az Országgyűlés 2011. március 16-án rendezett következő ülésnapján nem kellett meglepetést, hogy a 8-ai szakbizottsági ülésen megismerttetett, ott támogatást nem kapott módosító javaslatokat a képviselőház sem szavazta meg. Ebből következően a T/2487. számú törvényjavaslat eredeti szövege került aznap Országgyűlés elé, amely az esti órákban 232 igen szavazattal, 83 nem ellenében, 1 tartózkodás mellett fogadta el azt.⁷¹ A Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről szóló, 2011. évi XXXVI. számú törvényt március 28-án hirdette ki a *Magyar Közlöny*.⁷²

A létesítéséről alkotott jogszabály elfogadása után, tekintettel az új intézmény 2012. január 1-jei indulási előirányzatára, az új egyetem működéséről szóló törvénytervezet is rövidesen az Országgyűlés elé került, mégpedig a 2011. őszi ülészak legelején. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti

⁶⁸ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 9.

⁶⁹ 2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 8. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1344.

⁷⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1346. Lamperth Mónika (MSZP) felszólalása.

⁷¹ A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslathoz benyújtott módosító javaslatokról történő szavazás. *Országgyűlési Napló*, (2011), 74. 1446.

⁷² 2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről. *Magyar Közlöny*, 2011. március 28. 5664–5667.

és katonai felsőoktatásról szóló, T/4122. számú törvényjavaslatot⁷³ szeptember 19-én, a délelőtti órákban két szaktanácsadó is megtárgyalta. A honvédelmi és rendészeti bizottság ülésén Rétvári Bence előterjesztésében a kora tavaszi vita során megismert szempontok a hármas ágazati fenntartás specifikumainak ismertetésével egészültek ki. A meghívottként jelen lévő Szarka Gábor, a Honvédelmi Minisztérium kabinetfőnöke a megelőző időszakra vonatkozóan a Zrínyi Egyetem civil karakterjegyeinek túlzott erősödésére hívta fel a figyelmet, az integráció által tervezett profiltisztítás szükségességét emelve ki:

„Az a helyzet állt elő ezen az egyetemen, hogy miközben körülbelül 400-600 katonai hallgatót, illetve tisztit továbbképzéseket tartottunk [...] Az összes többi hallgató, tehát az a közel 2000 hallgató a katonai képzési igénytől teljesen indifferens, abszolút civil képzést kapott [...] hogyha valaki bement erre az egyetemre és körülnézett, akkor azt látta, hogy civil hallgatók jönnek-mennek jobbra-balra, dohányoznak összevissza, és közben pedig néha megjelenik egy-egy katonai alegység menetelve, és próbál utat törni magának a civil hallgatók között. [...] erős profiltisztítás után ezen a bázison egy teljes mértékben zárt, [...] végre katonai felsőoktatást folytató képzést tudunk megvalósítani, civil jellegtől teljesen függetlenül.”⁷⁴

Az oktatási, tudományos és kutatási testület ülésén a törvényalkotás tempóját ismételten kritikával illető ellenzéki észrevételekre válaszul Kis Norbert ekképp indokolta a tervezet sürgősségét:

„Ahhoz, hogy január 1-jére már olyan szabályzatok alkossák az egyetem működésének alapját, amelyekben a fenntartó és az egyetem viszonyára vonatkozó speciális rendelkezések érvényesülnek [...], másfelől a [...] jelenleg nagyon különböző ágazati felsőoktatási szabályok harmonizációja megtörténik, és ez a szabályzatokban is implementálódik, [...] fontos, hogy minél előbb elfogadják, és hatályba lépjen ez a törvény.”

Majd a fenntartói konstrukció sajátosságairól szólva kiemelte:

„[A] létrehozatalról és az előkészítésről szóló XXXVI. törvény nem ment bele azokba a részletekbe, hogy a fenntartói jogok az általános egyetem, állami egyetem fenntartói jogokhoz viszonyítva milyen sajátosságokkal rendelkeznek.

⁷³ A Magyar Köztársaság Kormánya: T/4122. számú törvényjavaslat a Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közszerződési, rendészeti és katonai felsőoktatásról (2011. szeptember).

⁷⁴ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 9 óra 33 perckor az Országház földszint 93. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. 11–12.

[...] specialitásokra alapvetően azért van szükség, hogy a három szakminiszter együttesen érvényesíthesse a közszolgálat humánpolitikai és ezzel összefüggő szakmai igényeit, létszámtervezési igényeit.”⁷⁵

A bizottsági tagság köréből érkező hozzászólások között kormánypárti részről Cseresnyés Péter (Fidesz) tolmácsolta a választókerülete honvédtisztjei körében érzékelhető, a Zrínyi brand elvesztése miatt érzett aggodalmakat. Hiller István (MSZP) az új egyetem példáján fogalmazott meg általános kritikát a felsőoktatás állapotáról: „Azt én nagyon meggondolatlanak tartom, hogy létrehoznak egy egyetemet, miközben a felsőoktatási törvény teljes változás alatt van. [...] A magyar felsőoktatásban [...] valóban kezdenek olyan átláthatatlan és kaotikus helyzetek előállni, ami a működés veszélyeztetésének határára vitte az ágazatot.”⁷⁶

A szakbizottság elnöke, majd Kis Norbert részéről politikai és szakmai érvek is elhangoztak az intézményszervezés dinamikájának megtartása mellett. „Az egyetem létrehozása szempontjából szerintem menni kell előre, és amennyit én tudok a koncepcióról és a részleteiről, ez az egyetem működőképes lesz az új törvényi keretek között is”⁷⁷ – fogalmazott Pokorni Zoltán. Kis Norbert mindehhez hozzátette: „Tehát az egész integráció egyik, ha nem a legfontosabb célja az, hogy ezeket az erőforrásokat, ennek a három közszolgálati irányultságú felsőoktatási intézménynek az erőforrásait összevonja, és megpróbáljon úgy egy minőségi és akár nemzetközi szinten is versenyképes intézményt fejleszteni, hogy az erőforrásokkal jobban gazdálkodik.”⁷⁸

A szakbizottságok kormánypárti többsége mindkét fórumon általános vitára engedte a javaslatot, amely 2011. szeptember 20-án az esti órákban ennek megfelelően le is zajlott. A vitát – a március 7-eihez hasonlóan – ismét Rétvári Bence expozéja nyitotta:

„A törvényjavaslat célja, hogy a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás [...] a közszolgálat ágazatirányítóinak szoros szakmai felügyelete mellett működjön. Ehhez a törvényjavaslat megteremti a közigazgatási, rendészeti és a katonai felsőoktatás világos jogi kereteit. [...]

A törvényjavaslat célja az is, hogy a jogelőd felsőoktatási intézményekre vonatkozó speciális ágazati képzési szabályozásokat egységesítse.”⁷⁹

⁷⁵ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 11 óra 08 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. 10–11.

⁷⁶ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 13.

⁷⁷ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 15.

⁷⁸ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 16.

⁷⁹ 2011. évi őszi ülésszak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 563.

Az államtitkár a vita későbbi szakaszában az integráció békés jellegét hangsúlyozta, továbbá kitért a pénzügyi megtakarítási előirányzatra is: „a folyamat szervesen együtt zajlott az egyetemekkel, semmifajta szakmai [...] vagy stratégiai ellenvetést sem fogalmaztak meg, hanem [...] maguk is közreműködnek ennek a folyamatnak a végrehajtásában. [...] a három jogelőd intézményhez képest ezen törvény háttér-számításai alapján egymilliárd forinttal lesz olcsóbb ez a képzés.”⁸⁰

A Debreceni Egyetem történész oktatója, Pósn László (Fidesz) a felsőoktatást belülről ismerőként világított rá az érintett intézményekben az NKE létrejöttével bekövetkező státuszváltozásra: „A törvénytervezetben benne foglaltatik az is, hogy az egész újonnan létrejövő intézményt egyetemi szintre kívánják emelni. Ez azt jelenti, hogy a jelen helyzetben az egyik elődintézményt, jelesül rendvédelmi oldalon a Rendőrtiszti Főiskolát ilyen értelemben főiskolából egyetemi szintre kell felhúzni.”⁸¹

Az ellenzéki képviselők bírálatának centrumában a törvénytervezet parlament elé vitelének módja, valamint annak időzítése állt (a felsőoktatási törvényt csak 2011. december 23-án fogadta el az Országgyűlés), mindez kiegészült egy-egy frakcióspecifikusabb kérdés vitában tartásával. A szakképzési rendszer vizsgálatával neveléstudományi doktorátust szerző, a Műszaki Egyetemen is oktató Sós Tamás (MSZP) a fenti két alaprobléma kapcsolatát így látta:

„Nem hiszem, hogy egy ilyen horderejű kérdést, ezeket az előterjesztéseket lóhalálában kellene tárgyalni, ez ettől egy komolyabb ügy.

[...] meg kellett volna várni a felsőoktatási törvény elfogadását. A két párhuzamosan futó koncepció gyakorlatilag semmilyen viszonyban nincs egymással, és előre látható, hogy a létesítendő új intézmény működése törvényi akadályokba fog ütközni, ezért bizonyos módosításokra majd szükség lesz a következő időszakban.”

Kitért egyúttal a Ludovika épületét érintő kérdésre is: „A Természettudományi Múzeumot a közelmúltban több milliárd forintból újjátották fel és korszerűsítették [...] Ezt a fejlesztést az új intézmény elhelyezése tönkreteszi.”⁸²

Szávay István (Jobbik), az ELTE bölcsész kara hallgatói önkormányzatának egykori (2005–2008) elnöke szocialista képviselőtársához hasonlóan érvelt: „ki akarják fárasztani az ellenzéket az ilyen jellegű törvénykezéssel. [...] Ha lenne egy új felsőoktatási törvényünk, akkor bátran és nyugodtan tudnánk törvényt alkotni egy új közszolgálati egyetem létrehozásáról, nem kellene attól tartanunk [...], hogy [...] a most tárgyalandó törvény elfogadásakor majd koherenciazavarok vagy ellentmondások lehetnek.” Mindemelllett az NKE konstrukciójának szervezőelvét nem kifogásolta: „ez egy viszonylag korrekt és a legtöbb esetben ésszerű [...] rendelkezé-

⁸⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 569–570. Rétvári Bence felszólalása.

⁸¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 566. Pósn László (Fidesz) felszólalása.

⁸² *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 564–565. Sós Tamás (MSZP) felszólalása, az oktatási, tudományos és kutatási bizottság kisebbségi véleményének ismertetése.

seket tartalmaz. Azt írja az általános indoklás, hogy »a törvényjavaslat célja, hogy a közszolgálati felsőoktatás egyes területei a közszolgálati életpályák valós igényeinek megfelelően a közszolgáltatás ágazatirányítóinak szoros szakmai felügyelete mellett működjenek.«” A hallgatói önkormányzati terület jó ismerőjeként azonban hozzászótta: „a hallgatói önkormányzatok számára az eddigi egyetértési helyett csupán véleményezési jogot fogalmaz meg a hallgatókat alapvetően érintő kérdésekben.”⁸³ Majd újbóli felszólalásában úgy folytatta: „Attól félünk, hogy ennek a törvénynek az egyetemi autonómiát, a hallgatói jogokat szűkítő rendelkezései szolgálhatnak majd hivatkozási alapként a most tárgyalandó felsőoktatási koncepció vonatkozó részeinek a meghozatalához vagy a szigorításához.”⁸⁴

Szilágyi Péter (LMP) ugyancsak a hallgatók jogainak csorbításától tartott: „a javaslat megtiltja a közigazgatási képzésben részt vevő hallgatóknak is, hogy a közigazgatás szerveinek törvényben meghatározott feladataival összeegyeztethetetlen célú szervezetekhez tartozzanak. Azt ugyanakkor, hogy mely szervezetek tartoznak ebbe a körbe, nem nagyon taglalja a törvény.”⁸⁵

A nagyobb részt még az intézményszervezés operatív és szakmai tartalmára koncentrált vita során – a részletes vita jellegét előrevetítve – már megmutatkozott egy-egy párt és frakció érületi-ideológia megközelítése is. Ferenczi Gábor (Jobbik) ajkai pedagógus, pártja Veszprém megyei vezetője a plenáris ülésen frakciója intézménynevezési javaslatát tolmácsolta: „beadtuk azt az elképzelést, hogy Horthy Miklós nevét vegye fel az új intézmény, és a Horthy Miklós Nemzeti Köszolgálati Egyetem nevet viselje.”⁸⁶ Mindezt – már az oktatási bizottság 26-ai ülésén – a következőképpen indokolta: „a létrehozandó új egyetem egy olyan államférfi, olyan politikus, olyan katona nevét vegye fel, aki mindannyiunk számára példaértékű tevékenységet tett le az asztalra. Egyébként [...] a Horthy-korszakhoz köthető a modern kori önálló közigazgatás létrehozása is Magyar Zoltánon keresztül.”⁸⁷

Az Országgyűlés üléstermében még 26-án este lezajlott részletes vitában Vadai Ágnes (MSZP) a Zrínyi elnevezés megőrzése mellett érvelt:

„Azt hiszem, hogy elég nagy csapás ez a Magyar Honvédség számára, nem kell még ezt a csapásszámot növelni azzal, hogy egyébként a korábbi egyetemi névadót, Zrínyi Miklóst, aki, azt gondolom, hogy elég jól megtestesít azért honvédségi hagyományokat, megpróbál-

⁸³ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 571., 572., 573. Száray István (Jobbik) felszólalása.

⁸⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 582.

⁸⁵ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 577. Szilágyi Péter (LMP) felszólalása.

⁸⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 585. Ferenczi Gábor (Jobbik) felszólalása.

⁸⁷ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 26-án, hétfőn, 11 óra 13 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26. 5.

ják lecserélni először nemzetivel, aztán meg megpróbálják lecserélni a jobbikos képviselők Horthy Miklósrá.”⁸⁸

Az új intézmény elnevezésével kapcsolatban a polgári hagyományok és erkölcsiség képzést átható térnyerését kormányzati részről Hende Csaba (Fidesz) miniszter így prognosztizálta:

„[E]nnel az új egyetemnek a székhelye nem véletlenül kerül egy nagyon is szimbolikus történelmi helyre, ez pedig az egykori Ludoviceum épülete [...] Ezt az egyetemet [...] a székhelye után a köznyelv nagyon hamar [...] Ludovikának fogja hívni. Nem véletlen, hogy a tisztképzés, a megújuló tisztképzés katonai életkeretként idén február 1-jével fölállítottam a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalját a honvéd vezérkar főnökének közvetlen alárendeltségébe. Tehát a Ludovika eszmisége az, amely át kell hogy hassa [...] ennek az egyetemnek valamennyi képzési fajtáját.”⁸⁹

A tárca vezetője az intézmény küldetéséről és a honvédtisztképzés új perspektíváiról előadta:

„[N]em lehet minden hivatásos katona élete végéig katona, hiszen piramis jellegű a rendszer, és aki nem tud továbbmenni, aki századosként megreked a ranglétrán, annak 40-45 éves korában ki kell válnia [...] Eddig ezek az emberek elmentek nyugdíjba, nos, erre a jövőben nem lesz lehetőség, mert életerős fiatal emberek nem mehetnek nyugdíjba, hanem foglalkozás és munka kell nekik.”⁹⁰

A vitában szó esett az egyetem működéséről és a fenntartói szerkezetről is. Szávay István (Jobbik) ezzel összefüggésben kért szót:

„Úgy fogalmaz a törvény, hogy az Ft. [sic!] ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait kell ellátnia a 4 embernek. [...] Szíveskedjék erre [...], államtitkár úr, válaszolni, hogy mégis milyen munkamegosztásban kívánják ezt a 4 főt foglalkoztatni, ki lesz a vezető, vagy [...] lesznek-e esetleg további beosztottak [...], illetve milyen hierarchiában fogja ez a 4 ember ezt a hihetetlen mennyiségű feladatot majd ellátni.”⁹¹

Rétvári Bence (KDNP) minderre a következő választ adta:

„[I]tt a fenntartói testület sokkal mélyebben vonódik be az egyetem ügyeibe, vagyonkezelési ügyekbe, más irányítási, szervezési kérdésekbe, mint máshol. Ez természetesen az egyetem autonómiáját tudományos, tudományszervezési kérdésekben nem érinti, ezért van szük-

⁸⁸ 2011. évi őszi ülés. 2011. szeptember 26. A Nemzeti Közszerződési Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 702.

⁸⁹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 711. Hende Csaba (Fidesz) válasza Vadai Ágnesnek.

⁹⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 705. Hende Csaba felszólalása.

⁹¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 727. Szávay István (Jobbik) felszólalása.

ség főleg az integráció időszakában egy 4 fős adminisztratív testületre, amelyik és akik a Nemzeti Közigazgatási Intézetben belül dolgoznak.”⁹²

A tervezet módosító javaslatairól – beleértve a bizottsági támogatottságot nem kapott javaslatokat is – október 3-ai ülésén döntött az Országgyűlés. A jelen lévő képviselők szükséges többsége azonban csak az előterjesztő által támogatott, a törvény hatálybalépésének időpontját, valamint a hatályos felsőoktatási törvény 1. számú, nem állami főiskolákat felsoroló mellékletét érintő⁹³ módosító javaslatokat támogatta. Ezek a tárgyalat T/4122. tervezethez képest érdemi tartalmi módosulást nem jelentettek.

A zárószavazás egy héttel később, 2011. október 10-én ment végbe, ahol az eredeti javaslat újabb – minimális mértékű – korrekcióját követően az Országgyűlés 245 igen szavazattal, 100 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül a törvényjavaslatot elfogadta.⁹⁴ A Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közizgagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvényt a *Magyar Közlöny* október 17-i száma⁹⁵ hirdette ki. 2011 őszének közepére így minden jogszabályi feltétel előállt ahhoz, hogy 2012 januárjában megkezdhesse működését a Nemzeti Közszerológati Egyetem.

A Fidesz és a KDNP alkotta kormánykoalíció egyetemszerző szándékát parlamenti többségével sikeresen vitte keresztül. Az integrációs elképzeléseket szövő kormányok közül az első volt, amely akaratát – a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium vezetésével – hatékonyan volt képes lebontani a tárcaközi együttműködés és kompromisszumok szintjére, törvényhozási szakig juttatva a közszológati egyetem ügyét. Az Országgyűlés korelnöke, az indianapolisi Butler Egyetem közgazdászprofesszora, a Corvinus Egyetem vendégprofesszora, Horváth János (Fidesz) azonban felhívta a figyelmet: „Jó, ha ezt tudjuk, mi, tisztelt képviselőtársaim, törvényhozók, akik egyetemet alkotunk a törvény erejével, de hogy annak mennyi értéke lesz, mint egyetem, mint tudományos intézmény, mint társadalmat formáló, mint országot formáló eszköz, az mégiscsak végül attól függ, hogy hogyan értékeli azok, akik abban részt vesznek.”⁹⁶

⁹² *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 727. Rétvári Bence közizgagatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár válasza.

⁹³ Az Országgyűlés Oktatási, tudományos bizottságának / Honvédelmi és rendészeti bizottságának ajánlása a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közizgagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló T/4122. számú törvényjavaslat részletes vitájához. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26.

⁹⁴ 2011. évi őszi ülésszak. 2011. október 10. A Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közizgagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat záróvitája és zárószavazása. *Országgyűlési Napló*, (2011), 117. 1203.

⁹⁵ 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közizgagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról. *Magyar Közlöny*, 2011. október 17. 30372–30382.

⁹⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 575. Horváth János (Fidesz) felszólalása a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közizgagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitáján.